מְשׁוּם פְּסֵידָא דְּלָקּוֹחוֹת – הפסד של לקוחות, שקנו קרקעות והחתימו עדים אלו על שטרי המקח, ולא ידעו שהעדים העידו שקר, ולכשיזמו אותם אם הם יפסלו למפרע נמצא שבטלו שטרות אלו ויפסידו הלקוחות. לכן אין פוסלים אותם למפרע, כדי שלא יפסלו השטרות שחתמו עליהם בינתיים.

שואלת הגמרא: מַאי בֵּינַיְיהוּ – איזה חילוק למעשה יש בין שתי הלשונות בטעמו של רבא. משיבה הגמרא: יש חילוק באופן דְּאַסְהִידוּ בֵּיהּ תְּרֵי לְחַד וּתְרֵי לְחַד – שהעידו שני עדים על אחד מהעדים המוזמים שעמהם היה באותו היום, ושני עדים אחרים הזימו את השני, ונמצא שכנגד כל אחד מהמוזמים יש שני מזימים, ואין חידוש שמקבלים עדותם של המזימים. אִי נַמִּי – חילוק נוסף, דְּפַסְלִינְהוּ את העדים הראשונים בְּגַוְּלָנוּתָא – שלא אמרו לעדים הראשונים 'עמנו הייתם', אלא העידו שהם גזלנים ופסולים לעדות, ובזה אין חידוש שנאמנים האחרונים יותר מהראשונים, שכן אינם מכחישים את עדותם, אלא מעידים על העדים עצמם שהם גזלנים. נמצא שלְחַדְּ לִישָׁנָא – הלשון הראשון בדעת רבא, דְּאָמְרַתְּ שטעמו שלא נפסלים למפרע הוא מְשׁוּם שדין עדים זוממים הוא חִידּוּשׁ, לֵיכָּא בשני אופנים אלו חידוש, כפי שנתבאר, וגם רבא יודה שנפסלים למפרע. ואילו לְחַדְּ לִישָׁנָא – הלשון השני דְּאָמְרַתְּ שטעמו מְשׁוּם פְּסֵידָא דְּלָקּוֹחוֹת, אִיכָּא גם באופנים אלו הפסד לקוחות, ולכן נפסלים מכאן ולהבא.

הגמרא מבררת כמי ההלכה: אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה מִדְּפָתֵי, עֲבַד רַב פָּפָּא עִוְּבְדָא כְּוָותֵיהּ דְּרָבָא, והכשיר עדותם של עדים שהעידו וחתמו לפני שהוזמו. רַב אַשִׁי אָמַר, הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ דְּאַבָּיֵי, שנפסל למפרע. פוסקת הגמרא: וְהִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ דְּאַבָּיֵי בי"ע ל קנ"ם – ראשי תיבות של דינים שנחלקו בהם אביי ורבא, ואות ע' הוא 'עד זומם' שנחלקו אם נפסל למפרע או מכאן ולהבא. ואם כן, הלכה כאביי.

הגמרא מקשה ממשנתינו על שיטת אביי: תְּנַן (לעיל עב:), 'נָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם, וְטָבַח וּמָכַר עַל פִּיהֶם, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין, מְשַׁלְּמִין אֶת הַכֹּל'. מַאי לָאו – מסתבר שמדובר שֶׁהֵעִידוּ עַל הַגְּנֵיבָה, וְחָזְרוּ וְהֵעִידוּ עַל הַטְּבִיחָה, וְאחר כך הוּזְמוּ עַל הַגְּנֵיבָה, וְחָזְרוּ וְהוּזְמוּ עַל הַטְּבִיחָה, וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ כדברי אביי, שעד זומם לְמַפְרֵעַ – משעה שהעיד הוּא נִפְסָל, אם כן הָנֵי – העדים המוזמים, בֵּינְתַיִם דְּאִיתְּזְמוּ לְהוּ אַגְּנֵיבָה – שהוזמו על עדות הגניבה, אִיגְּלַאי מִילְּתָא לְמַפְרֵעַ דְּכִי אַסְהֲדוּ אַטְּבִיחָה – התגלה למפרע, שכשהעידו על הטביחה פְּסוּלִין לעדות הֲווּ, ואם כן אַמַּאי מְשַׁלְּמִין אַטְּבִיחָה שהוזמו עליה, שהרי כשהעידו זאת היו פסולים לעדות. מתרצת הגמרא: אָמְרִי, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, מדובר בְּגוֹן שֶׁהוּזְמוּ עַל הַטְּבִיחָה תְּחִילָּה, לפני שהוזמו על הגניבה ונפסלו לעדות, ולכן נתחייבו.

מקשה הגמרא עוד: אָמְרִי, סוֹף סוֹף, כִּי הֲדְרֵי מִיתַּזְמֵי אַגְּנֵיבָה – כשחוזר הוזמו על הגניבה, אִיגְּלַאי מִילְּתָא דְּכִי אַסְהֲדוּ אַטְּבִיחָה, פְּסוּלִין הֲווּ, שהרי נפסלו למפרע משעה שהעידו על הגניבה, ואם כן אַמַּאי מְשַׁלְּמִי אַטְּבִיחָה. מתרצת הגמרא: וְהִלְכְתָא, מדובר באופן שֶׁהֵעִידוּ בְּבַת אַחַת – בתוך כדי דיבור לעדות הגניבה העידו גם על הטביחה, וְאחר כך הוּזְמוּ עליהן, ואף שנפסלים למפרע, מכל מקום בשעת עדות הטביחה היו כשרים, שכן הם נפסלים רק מלאחר העדות ואילך.

הגמרא מבררת האם כבר נחלקו תנאים במחלוקת אביי ורבא: לֵימָא שמחלוקת אביי ורבא היא כְּתַנָּאֵי, ששנינו בברייתא, הָיוּ שְׁנַיִם מְעִידִין אוֹתוֹ – עליו שָׁנָּנַב שור וחייב בכפל, וְהֵן – אותם עדים עצמם מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁטָּבַח ומחויב גם בתשלומי ג', וְהוּזְמוּ העדים עַל הַגְּנֵיבָה, אזי עֵדוּת שֶׁטָּבְחָה מְקָצָתָהּ בְּטֵלָה כּוּלָּהּ – כיון שבטלה עדות הגניבה בטלה אף עדות הטביחה, שמאחר שלא גנב אין לחייבו על הטביחה. והעדים משלמים כפל כדין עדים זוממים, והגנב פטור לגמרי. ואם הוּזְמוּ רק עַל הַטְּבִיחָה, הוּא – הגנב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, שהרי העידו שגנב, וְהֵן – העדים מְשַׁלְּמִין תַּשְׁלוּמֵי שְׁלִשָׁה, שהרי רצו לחייבו על הטביחה תשלומי ג', והוזמו. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שכשהוזמו על הטביחה לא נתבטלה עדות הגניבה, זהו רק כשהעידו על הגניבה והטביחה בְּשְׁתֵּי עֵדִיּוֹת, אֲבָל כשהעידו עליהן בְּעֵדוּת אַחַת, אזי עֵדוּת שֶׁטָּבְחָה מְקָצָתָהּ בְּטֵלָה כּוּלָּהּ, וכשהוזמו על חלק העדות של הטביחה בטל גם חלק העדות של הגניבה, ופטור הגנב.

מבררת הגמרא: מַאי כוונת רבי יוסי באמרו 'בִּשְׁתֵּי עֵדִיּוֹת', וּמַאי כוונתו 'בְּעֵדוּת אַחַת'. אִילֵימָא ש'בִּשְׁתֵּי עֵדִיּוֹת' הכוונה בִּשְׁתֵּי עֵדִיּוֹת מַמָּשׁ, דהיינו בִּשְׁתֵּי כִּתּוֹת עדים, ששני עדים העידו על הגניבה ושני עדים אחרים העידו על הטביחה, ו'בְּעֵדוּת אַחַת' הכוונה בְּכַת אַחַת שהעידה בָּזֶה אַחַר זֶה – שהעידה היום שגנב באחד בשבת, ולמחר העידה שטבח בשני בשבת, וְעל זה אָמַר רַבִּי יוֹסֵי שבְּעֵדוּת אַחַת, כלומר בְּכַת אַחַת של עדים שהעידה בָּזֶה אַחַר זֶה, דהיינו כִּי מַסְהֲדֵי אַגְּנֵיבָה וַהֲדַר מַסְהֲדֵי אַטְּבִיחָה – כאשר מעידים על הגניבה ואחר כך על הטביחה, אזי כִּי מִתַּזְמֵי – כאשר יוזמו אַטְּבִיחָה יהיה הדין שעֵדוּת שֶׁטָּבְחָה מְקָצָתָהּ בְּטֵלָה כּוּלָּהּ, וְאִיתְּזְמוּ לְהוּ אַגְּנֵיבָה – ותתבטל עדות הגניבה ויפטר הגנב. זה לא יתכן, שכן מֵהֵיכָא תֵּיתֵי לַהּ – מנין לו לרבי יוסי דין זה, שבטלה גם עדות הגניבה, הרי אלו שתי עדויות נפרדות. אֶלָּא לָאו כוונתו באמרו 'בִּשְׁתֵּי עֵדִיּוֹת' היא בְּעֵדוּת אַחַת בְּעֵין שְׁתֵּי עֵדִיּוֹת, וּמַאי נִינְהוּ – וכיצד הוא זה, בְּכַת אַחַת שהעידה בָּזֶה אַחַר זֶה על הגניבה ועל הטביחה, והוזמה על הטביחה, שעדות הגניבה לא נתבטלה, אֲבָל 'בְּעֵדוּת אַחַת', כלומר בכת אחת שהעידה בְּכַת אַחַת על הגניבה והטביחה, ואחר כך הוזמה רק על הטביחה, נפסלה גם עדות הגניבה וְלֹא משלם הגנב כפל, משום שבשעה שהוזמה על הטביחה נפסלה למפרע משעה שהעידה, ומכיון שהעידה על הגניבה והטביחה יחד, נמצא שהיא עדות אחת ובאותה שעה פסולים היו. אך רבנן סוברים, שאף באופן זה משלם הגנב כפל.

מבררת הגמרא במה נחלקו: וְסָבְרוּהּ – סברה הגמרא לומר דְּכוּלֵּי עָלְמָא סוברים שתּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדִיבּוּר דָּמֵי, ולכן העדות על הגניבה והעדות על הטביחה הן עדות אחת, וּמַאי לָאו בָּהָא קָמִיפַּלְגֵי, דְּרַבָּנָן סָבְרֵי, עד זומם מְכָאן וּלְהָבָּא – רק מזמן שהוזם הוּא נִפְסָל, וְכֵיוָן דְּרַק מֵהֲהִיא שָׁעָתָא שהוזמו הם קָא מִיתַּזְמֵי – נפסלים, ולא למפרע משעה שהעידו, אם כן אַטְּבִיחָה דְּקָא מִיתַּזְמֵי אִיתַּזּוּם, אַגְּנֵיבָה דְּלֹא מִיתַּזְמֵי לֹא אִיתַּזּוּם – על הטביחה שהוזמו נתבטלה עדותם, אך על הגניבה שלא הוזמו לא נתבטלה עדותם. וְרַבִּי יוֹסֵי סָבַר, עד זומם לְמַפְרֵעַ – משעה שהעיד הוּא נִפְסָל, וְכֵיוָן דְּמֵעִיד כִּי אַסְהֵידוּ על הטביחה הוּא דְּמֵימַסָּל, שהרי לבסוף הוזמו על עדות זו, ונפסלים למפרע, אזי כִּי אִיתַּזְמוּ לְהוּ אַטְּבִיחָה, אִיתַּזְמוּ לְהוּ נַמִּי אַגְּנֵיבָה – כשהוזמו על הטביחה נפסלה גם עדותם על הגניבה, שהרי העדות על הגניבה ועל הטביחה היא עדות אחת, דְּהָא תּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדִיבּוּר דָּמֵי. נמצא שנחלקו במחלוקת אביי ורבא, ואביי סובר כרבי יוסי, שעד זומם למפרע הוא נפסל, ורבא סובר כרבנן, שמכאן ולהבא הוא נפסל.

דוחה הגמרא: אָמְרִי, אִי היו סוברים רבנן ורבי יוסי שתּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדִיבּוּר דָּמֵי, והעדות על הגניבה והטביחה היא עדות אחת, אזי דְּכוּלֵּי עָלְמָא סוברים שעד זומם לְמַפְרֵעַ הוּא נִפְסָל, ובשהוזמו על 'תּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדִיבּוּר דָּמֵי' קָא מִיפַּלְגֵי, שרַבָּנָן סָבְרֵי, תּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר

לַאו כְּדֵיבּוּר דָּמֵי, ולכן עדות הגניבה ועדות הטביחה אינן עדות אחת אלא שתי עדיות נפרדות, ולכן אף שנתבטלה עדות הטביחה, לא נתבטלה עדות הגניבה, והגנב חייב כפל. וְרַבִּי יוֹסֵי סָבַר, תּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדֵיבּוּר דָּמֵי, ולכן נחשבת העדות על הגניבה והטביחה לעדות אחת, ומכיון שהוזמו על הטביחה ונפסלים למפרע, נמצא שבשעה שהעידו על הגניבה פסולים היו, ואין הגנב חייב כפל.

מקשה הגמרא: וְהָאם אמנם סָבַר רַבִּי יוֹסֵי שתּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדִיבּוּר דָּמֵי, וְהָתְנַן, המעמיד בהמת חולין אצל בהמת עולה ובהמת שלמים, ואמר 'חֲרֵי בהמת חולין זו, תְּמוּרַת עוֹלָה תְּמוּרַת שְׁלָמִים, חֲרֵי בהמת החולין הִוא נהיית תְּמוּרַת עוֹלָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. שכן כשאדם בא להחליל שני דינים על חפץ מסוים, דעתו היא שאם אפשר שיחולו שניהם, מוטב, ואם לא, 'תפוס לשון ראשון', ולכן חלה עליה קדושת עולה, ואין קדושת שלמים יכולה לחול על קדושת עולה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אִם לְכָךְ נִתְכַּוֵּון מִתְּחִילָּה באמירתו, שתהיה הבהמה תמורת שתיהן, אזי הוֹאִיל וְאִי אֶפְשָׁר לִקְרוֹת שֶׁנֵּי שֵׁמוֹת כְּאֶחָד, והוכרח לומר אותם בזה אחר זה, דִּבְרֵיהֶן קַיָּמִין והבהמה חציה קדושה בקדושת עולה וחציה בקדושת שלמים, ותרעה עד שיפול בה מום, ואז תמכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים. אך וְאִם מתחילה אָמַר 'תְּמוּרַת עוֹלָה' ואז נִמְלַךְ וְאָמַר 'תְּמוּרַת שְׁלָמִים', חֲרֵי בהמה זו תְּמוּרַת עוֹלָה. וְהַוִינָן בָּהּ – דנו בני הישיבה בדברי רבי יוסי. אם אכן נִמְלַךְ, אזי פְּשִׁיטָא שאינו יכול לחזור בו והרי היא עולה ולא שלמים, ואין כל חידוש בדברי רבי יוסי. וְאָמַר רַב פָּפָּא, מה שאמר רבי יוסי שנמלך, נִמְלַךְ בְּתוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר קָאָמְרִינַן, שבזה מחדש רבי יוסי שאינו יכול לחזור בו אפילו תוך כדי דיבור, משום שתוך כדי דיבור לאו כדיבור דמי. נמצא ששיטת רבי יוסי היא שתוך כדי דיבור לאו כדיבור דמי, ולא כפי שביארה הגמרא לעיל שרבי יוסי סובר שתוך כדי דיבור כדיבור דמי.

מתרצת הגמרא: אָמְרֵי, תְּרֵי – שני שיעורים של תּוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר הֲווֹ – ישנם, חַד, כְּדֵי משך זמן של שְׁאִילַת שלום של תַּלְמִיד לְרַב, וְחַד, כְּדֵי משך זמן של שְׁאִילַת שלום של הָרַב לְתַלְמִיד. כִּי לֵית לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי שתוך כדי דיבור כדיבור דמי, זהו בשיעור של כְּדֵי שְׁאִילַת תַּלְמִיד לְרַב שהוא 'שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי', דְּנָפֵישׁ – שהוא ארוך, אבל את השיעור של כְּדֵי שְׁאִילַת הָרַב לְתַלְמִיד, שהוא רק 'שָׁלוֹם עָלֶיךָ' וקצר הוא, אִית לֵיהּ שתוך כדי דיבור כדיבור דמי. ולכן מה שסובר רבי יוסי לגבי תמורה, שתוך כדי דיבור לאו כדיבור דמי, הכוונה לשאילת שלום של תלמיד לרב שהוא ארוך, ומה שסובר לגבי צירוף עדיות, שכדיבור דמי, היינו בשאילת שלום של רב לתלמיד שהוא קצר.

החילוק בין הכחשת עדות להזמת עדות הוא, שהכחשה היא בעדות, כגון שהעידו עדים שפלוני רצח, ובאו אחרים והעידו שפלוני לא רצח. אך ההזמה היא בעדים עצמם, כגון שאמרו להם, יתכן שהוא אכן רצח ביום פלוני בירושלים כדבריכם, אלא אנו מעידים שאתם עצמכם הייתם עמנו ביום זה בבבל. ובאופן זה מעניינים אותם (דברים יט יט) 'כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו'.

אָמַר רָבָא, עֵדִים שֶׁהוּכְחֲשׁוּ וְלַכְּסוֹף הוּזְמוּ – עדים שהעידו שפלוני הרג, ונגמר הדין על פיהם, ובאו עדים אחרים והכחישום, ובאה כת שלישית והזימה את הראשונים, אזי הראשונים נֶהֱרָגִין מדין 'כאשר זמם', אף שהוכחשו ונפסלה עדותם לפני שהוזמו, שכן אין ההכחשה מפסקת בין העדות להזמה, משום דְּהַכְחָשָׁה תְּחִילַּת הֲזָמָה הִיא, אֶלָּא שֶׁלֹּא נִגְמְרָה ההזמה עד שבאים עדים ואומרים 'עמנו הייתם'. נמצא שעד תחילת ההזמה [אף לאחר שהוכחשו] היתה עדות המוזמים כשרה, ולכן מתחייבים ב'כאשר זמם'.

מביא רבא מקור לדבריו: אָמַר רָבָא, מְנָא אֲמִינָא לָהּ, דְּתָנְיָא, עדים שאמרו מֵעִידֵנִי – מעידים אנו בְּאִישׁ פְּלוֹנִי, שֶׁפִּיטֵּא אֶת עֵין עַבְדּוֹ, ויצא העבד לחירות, וְאחר כך הִפִּיל האדון אֶת שִׁינּוֹ של העבד, והתחייב בדמי השן כדין החובל בבן חורין, שֶׁהֲרֵי הָרַב אוֹמֵר בֵּן – והאדון חפץ בעדותם [כפי שיתבאר להלן], וְנִמְצְאוּ העדים זוֹמְמִין, שהזימום עדים אחרים, אזי מְשַׁלְּמִין הזוממים דְּמֵי עֵין לָעֶבֶד. מברר רבא: הֵיכִי דָּמֵי – באיזה אופן מדובר. אִילֵימָא שמדובר כִּדְקָתָנֵי – ככתוב בברייתא, דְּלֵיכָּא כַּת עדים אַחֲרִינָא [– אחרת] שכבר העידה תחילה, אלא רק על פי עדות המוזמים נפסק הדין שיצא העבד לחרות, זה לא יתכן, משום שאם כן, מדוע מְשַׁלְּמִין המוזמים דְּמֵי עֵין לָעֶבֶד, וכי בַּתַר דְּמַפְקֵי לֵיהּ לְחֵירוּת, דְּמֵי עֵינוֹ קָבְעֵי שַׁלּוּמֵי – הרי על פי עדותם יוצא העבד לחירות, ואין האדון מחויב לשלם לו עוד בעד העין, ואם כן, אף כשהוזמו העדים אין לחייבם בדמי העין. וְעוֹד קשה, שלא נזכר כלל בברייתא שִׁדְּמֵי בּוּלְיֵהּ עֶבֶד לְרַב בָּעֵי לְשַׁלּוּמֵי – את כל דמי העבד חייבים המוזמים לשלם לאדון, שהרי בעדותם רצו להוציא ממנו את העבד לחירות. וְעוֹד קשה הלשון 'שֶׁהֲרֵי הָרַב אוֹמֵר בֵּן' – שהאדון חפץ בעדותם, וכי הָרַב מִי נִיחָא לֵיהּ בעדותם, הרי הם מוציאים את עבדו לחירות בשקר.

לכן מבאר רבא בברייתא: אֶלָּא לַאו שמדובר כְּגוֹן דְּאָתוּ בֵּי תְּרֵי וְאָמְרֵי – שתחילה באו שני עדים והעידו שהאדון הִפִּיל אֶת שִׁינּוֹ ואחר כך סִימָא אֶת עֵינוֹ, דִּלְפִי דבריהם בָּעֵי מֵיתֵיב לֵיהּ – צריך לשלם הָרַב לעבד דְּמֵי עֵינוֹ, שכן בהפלת שינו יצא העבד לחירות, ובשסימא האדון את עינו נתחייב לו דמי עינו, וְאָתוּ בֵּי תְּרֵי מְצִיעָאֵי – עדים אמצעים וְאָמְרֵי שהיה המעשה אחרת, שתחילה סימא האדון את עֵינוֹ, ויצא לחירות, וְהָדַר – ואחר כך הפיל את שִׁינּוֹ, דִּלְפִי דבריהם, לֹא בָּעֵי האדון לְמֵיתַב לֵיהּ לעבד אֶלָּא דְּמֵי שִׁינּוֹ. ובאופן זה נמצא דְּקָא מַכְחֲשֵׁי לֵיהּ קַמָּאֵי לְמְצִיעָאֵי – שהעדים הראשונים [שמחייבים האדון בדמי עין] מכחישים את האמצעים [שחייבוהו רק בדמי שן], ולפי זה מובן, שהֵיינוּ שנקטה הברייתא לגבי עדות האמצעים 'שֶׁהֲרֵי הָרַב אוֹמֵר בֵּן', שמשמע דְּנִיחָא לֵיהּ לאדון בְּמַאי דְּקָאָמְרֵי עדים אלו, שכן כבר על פי עדות הראשונים יוצא העבד לחירות, אלא שלפי עדותם הוא חייב אף לשלם דמי עין, ואילו על פי האמצעים הוא חייב רק בדמי שן, שהם פחותים מדמי עין. ולכן נוח לו בעדות האמצעים יותר מעדות הראשונים. מסיים רבא את ההוכחה: וְקָתָנֵי בברייתא, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין מְצִיעָאֵי – שכשהוזמו האמצעים מְשַׁלְּמִין דְּמֵי עֵין לָעֶבֶד, שהרי העידו שהאדון חייב לעבד רק דמי שן, ורצו להפסיד את העבד את דמי עינו שבאמת חייב לו. נמצא שמשלמים האמצעים מדין 'כאשר זמם', אף שהוכחשו מעדות הראשונים לפני שהוזמו. שְׁמַע מִינָּהּ, הַכְחָשָׁה תְּחִילַּת הֲזָמָה הִיא, שאם לא כן, אזי מאחר שבטלה עדות האמצעים כשהוכחשה, לא היו נעשים זוממים.

דוחה הגמרא: אָמַר אַבָּיֵי, לֹא כך הדין, אלא עדים שהוכחשו ואחר כך הוזמו, אינם נעשים זוממים. ואין מדובר בברייתא שהיתה בתחילה כת נוספת, אלא היו רק שתי כיתות [הכת שהעידה 'סימא והפיל', והכת המזימה], ומה שאין המוזמים משלמים לאדון דמי כל העבד, זהו משום שמדובר באופן דְּאַפְּכִינְהוּ וְאַזְּמִינְהוּ – שהמזימים הוסיפו ואמרו שביום אחר היה מעשה הפוך, שהפיל האדון את שינו ואחר כך סימא את עינו, ולכן אין המוזמים משלמים לאדון דמי כל העבד, שכן העבד יוצא לחירות גם לפי עדות האחרונים, אלא שלפי עדותם חייב האדון בדמי עין ולא רק בדמי שן. וכיון שידע האדון שיבואו עדים לחייבו בדמי עין, לכן היה נוח לו בעדות הראשונים, שלדבריהם חייב לעבד רק דמי שן. ולכן משלמים הזוממים לעבד דמי עינו שרצו להפסידו.

מבאר אביי: מַאי – מנין לי להעמיד כך את הברייתא, שכן